

Ismétlő jegyzetek az új kamatrendelethez.

Az 1877: VIII. t.-c. 1877. évi július hó 1-ével történt hatályba lépte óta a bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét 8%-ban határozta meg és a gazdasági élet ennek figyelembe vétele mellett alakította az adós és hitelező kölcsönös szolgáltatásainak mértékét. Rendkívüli eseményeknek kellett bekövetkezni, hogy ne a hitelélet alkalmazkodjék a normális időkben megszabott gazdasági korlátokhoz, hanem, hogy a gazdasági életet szabályozó normák kényyszerüljenek helyet adni a gazdasági események nyomásának.

A gazdasági események nyomása legelőször a pénzromlással kapcsolatban érezte hatását, mikor is a kamat (kosztkamat) mint a hitelezett pénz romlását kiegyenlítő tényező szerepelt és úgy ügyleti, mint késedelmi kamat formájában dacára a törvényes kamat mértékét meghaladó magasságát, megtürtté vált. Az 1923. évi XXXIV. t.-c. már törvényesítette a 8%-ot meghaladó kamatot „késedelmi kártérítés” alakjában, azonban csak pénztartozások tekintetében. Ennek méréke tekintetében a törvény magasabb és mérsékelt kártérítést alapított meg.

A késedelmi kártérítés mértéke időszakonként a következő volt:

	magasabb	mérsékelt
1923. XII. 16.—1924. XII. 9. heti	2%	
1923. XII. 16.—1924. II. 19. évi		27%
1924. II. 20.—1924. IX. 17. évi		15%
1924. IX. 18.—1924. XII. 9. évi		18¾%
1924. XII. 10.—1927. VII. 14. havi	1½%	
1924. XII. 10.—1925. III. 26. évi		14½%
1925. III. 27.—1925. V. 27. évi		13%
1925. V. 28.—1925. X. 21. évi		11%
1925. X. 22.—1926. VIII. 26. évi		9%
1926. VIII. 27.—1928. X. 1. évi		8%
1927. VII. 15.—1928. X. 1. évi	10%	
1928. X. 2.—1929. IV. 24. évi	11%	9%
1929. IV. 25.—1929. XI. 14. évi	12%	10%
1929. XI. 15.—1930. I. 24. évi	11½%	9½%
1930. I. 25.—1930. II. 12. évi	11%	9%
1930. II. 13.—1930. III. 28. évi	10½%	8½%
1930. III. 29.—1930. V. 29. évi	10%	8%
1930. V. 30.—1931. VI. 15. évi	9½%	7½%
1931. VI. 16.—1931. VII. 23. évi	11%	9%
1931. VII. 24.—1931. IX. 10. évi	13%	11%
1931. IX. 11.—1931. X. 16. évi	12%	10%

E mellett a bírói gyakorlat állandóan hangsúlyozta, hogy az 1923. évi XXXIX. t.-c. nem érinti az 1877. évi VIII. t.-c.-nek a kamatláb magasságát meghatározó rendelkezéseit, ehhez képest a bíróság az 1877. évi VIII. t.-c. §-a alá, vagy más törvény eltérő rendelkezései alá nem eső pénztartozások után a lejáratig terjedő időre a fe-

lek kikötése alapján évi 8%-nál magasabb kamatot nem állapíthat meg (35. sz. J. E. D.).

*

Az 1931. október 17-én hatályba lépett 5610/1931. M. E. számú rendelet a gazdasági pangás kifejezője. Újból szabályozza a kamat mértékét, mégpedig úgy az ügyleti, mint a késedelmi kamattét.

Az ügyleti kamat tekintetében különbséget tesz az 1931. október 17. előtt és után lejárt kamatok között.

Az 5. §. az 1931. október 17.-e előtt lejárt és a rendelet életbe lépésének időpontjában még fennálló kamatkövetelésre nézve kimondja, hogy az akár bírói ítéleten (bírói egységén), akár szerződésen, vagy bármely más magánjogi jogcímen alapult, 1931. október 17. után bírói úton csak a tőkének évi 8%-át meg nem haladó mértékig lehet érvényesíteni. Érdekes, hogy bár az 1877. évi VIII. t.-c.-ben a kikötött kamat 8%-ban megállapított legmagasabb mértékét semmiféle jogszabály nem változtatta meg, sőt a fentidézett 35. jogegységi döntvény is szükségesnek tartotta kimondani, hogy ez a jogszabály érintetlen maradt, az 5610/1931. M. E. sz. rendelet kifejezetten hangsúlyozza a 8%-ot meghaladó kamat nem érvényesíthető voltát.

A 6. §. az 1931. október 17.-e után lejáráó ügyleti kamatok tekintetében kimondja, hogy ezt csak a tőkének évi 12%-át meg nem haladó értékéig lehet érvényesíteni.

Az 5. és 6. §-ban említett „lejárt” és „lejáráó” kamatok úgy értendők, mint a rendelet életbelépése „előtti időre járó” illetve a rendelet életbe lépése „utáni időre járó” kamatok. Ha nem az idő lenne irányadó, úgy pl. az október 1-én egynegyedévre előre fizetendő kamat csak 8% lehetne, míg ugyanarra az időre járó, de december 31-én, tehát utólag fizetendő kamat 12%-ig mehetne.

E 12%-ban megállapított mérték nem állandó jellegű, hanem a pénzügyi és közgazdasági viszonyok alakulásának függvénye; a 7. §. ugyanis úgy rendelkezik, hogy ha e rendelet életbe lépése után a közgazdasági és pénzügyi viszonyok úgy alakulnak, hogy a kamatnak a fenti §-ok szerint meghatározott mértéke megváltozott és a viszonyoknak többé nem felel meg, úgy a hitelélet rendjének megóvásában való közreműködésre alkotott Országos Hitelügyi Tanács a bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét e rendelkezéstől eltérően állapíthatja meg. A bírói úton érvényesíthető kamatnak az Országos Hitelügyi Tanács által megállapított legmagasabb mértékét a Magyar Nemzeti Bank mindenkori váltóleszámitolási kamatlábihoz igazodva, a viszonyok figyelembe vételével állapítja meg, azonban ez a legmagasabb mérték a Magyar Nemzeti Bank mindenkori váltóleszámitolási kamatlábát ennek legfeljebb felével haladhatja túl, kivéve akkor, amikor a Magyar Nemzeti Bank váltóleszámitolási kamatlába 8%-nál alacsonyabb (180/1932. M. E. sz. R.).

A kamatláb változó nagyságára tekintettel rendelkezik az 5610/1931. M. E. sz. rendelet 10. §-a akként, hogy a kamatkövetelés bizto-

sítására szolgáló telekkönyvi bejegyzést el lehet rendelni abban az esetben is, ha a tőke után fizetendő kamat és egyéb járulék a bejegyzés alapjául szolgáló okiratban nincs is összegszerűen megjelölve, hanem csupán a bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamat mindenkori mértékére utalással van meghatározva.

Az Országos Hitelügyi Tanács által megállapított kamatláb legmagasabb kikötött mértéke a következő:

1931. X. 17.—1932. I. 24. (5610/1931. M. E. sz. r.)	12%
1932. I. 25.—1932. IV. 22. (450/1932. M. E. sz. r.)	11%
1932. IV. 23.—1932. VII. 4. (2230/1932. M. E. sz. r.)	9½%
1932. VII. 5.—1932. X. 23. (3640/1932. M. E. sz. r.)	8½%
1932. X. 24.—1935. VIII. 31. (5590/1932. M. E. sz. r.)	8%
1935. IX. 1.— (8200/1935. M. E. sz. r.)	7½%

A ma hatályos jogszabály értelmében tehát a bíróság érvényesíthető kamat legmagasabb mértéke 7½% és így a kamatnak az 1877. évi VIII. t.-c. szerint 8%-ban meghatározott legmagasabb mértéke 58 év és 1 hó múltán most esett először ½%-kal.

Megjegyzendő, hogy az 5610/1931. M. E. számú rendelet 7. §-ának 5. bekezdését, mely szerint az új kamatláb megállapítás hatálya nem terjed ki a hatályba lépés időpontja előtt már lejárt kamatkövetelésekre, folyószámlakövetelések tekintetében akként kell értelmezni, hogy az új megállapítás hatálya az új megállapításig terjedő időre folyó (s nem lejárt) kamatokra sem terjed ki. Az állandó üzleti gyakorlattal ellenkezők, ha folyószámla viszonyban, ahol a kamatok rendszerint bizonyos időszakokban utólag fizetendők, a folyó kamatok tekintetében az eddigi gyakorlattól eltérő eljárást kellene alkalmazni.

E 7½% kamatlábnak mint bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamatnak jelentőségét az 5610/1931. M. E. számú rendelet 8. §-a állapítja meg. E szerint a bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét meghaladó kamatkövetelésnek fizetéssel vagy más egyéb módon teljesítésére a bíróság nem kötelezhet, behajtása, biztosítása végett semmiféle végrehajtást el nem rendelhet és nem fogantathat, végrehajtás útján befolyt vételár felosztása során ilyen kamatkövetelést figyelembe nem vehet. Az ily kamatkövetelés biztosítására jelzálogjog bekebelezést vagy előjegyzést elrendelni nem lehet. Közjegyző nem vehet fel olyan közokiratot és nem ruházhat fel közjegyzői okirat erejével olyan magánokiratot, amelyben magasabb kamatot kötnek ki, mint amennyi az okirat felvételének időpontjában bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamat. Kamatkövetelés biztosítására bejegyzett zálogjog vagy egyéb jog csak a legmagasabb mérték határáig érvényes.

E rendelkezések szabatosabb meghatározásban ugyanazokkal a tilalmakkal védik a most 7½%-ban megállapított bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét, mint az 1877. évi VIII. t.-c. és az 1883. évi XXV. t.-c. a 8%-ban meghatározott kamatot.

Hatályban maradnak az 1868:XXXI. t.-c. 2. §-ának illetve az 1895:XXXV. és XXXVI. t.-c. ama rendelkezései, melyek szerint

... évi 5% a kamat, ha a kölcsönügylet szóbeli szerződéssel kötötték,

5%-nál magasabb kamat csak írásbeli szerződésben köthető ki, írásban kötött kölcsönügylet alapján sem számítható 5%-nál magasabb kamat, ha a szerződésben a kamat csak általánosságban van kikötve, de a kamat összege vagy mértéke megállapítva nincs,

5% a kamat akkor, ha szerződésileg kikötve nincs, hanem a törvény határozatainál fogva jár.

*

Az 1931. október 17-éig lejárt késedelmi kamat tekintetében az 5610/1931. M. E. sz. rendelet 5. §. első bekezdésének második része azt rendeli, hogyha az adós késedelmi kamat helyett az 1923. évi XXXIX. t.-c.-ben foglalt rendelkezések szerint kártérítéssel tartozik a hitelezőnek, úgy a rendelet életbe lépése előtt lejárt és a rendelet életbe lépésének időpontjában még fennálló ilyen követelést a rendelet életbe lépése után bírói úton csak a tőkének évi 12%-át meg nem haladó mértékben lehet érvényesíteni. Ez a szabály akkor is áll, ha a magasabb százaléku kamat, vagy kamatot helyettesítő kártérítési követelés jelzálogjoggal vagy más biztosítékkal biztosítva van.

Ha tehát ilyen bírói határozat vagy ügyleti megállapodás nincs, úgy az érvényesíthető kamat legmagasabb mértéke 8%.

Az 1931. október 17. napja után esedékes késedelmi kamat mértékére nézve az 5610/1931. M. E. sz. rendelet intézkedést nem tartalmaz. A rendelet 14. §-a azonban kimondja, hogy a rendelet életbelépése után az 1923. évi XXXIX. t.-c.-nek a késedelmi kamat helyett megállapítható kártérítés mértékére vonatkozó rendelkezései nem alkalmazhatók; a késedelmi kamatot meghaladó kár megtérítését a hitelező az általános jogszabályok szerint követelheti.

E rendelkezés első részének tartalma folytán a bírói gyakorlat a késedelmi kamat tekintetében visszatért az 1923. évi XXXIX. t.-c.-et megelőzően hatályban volt törvényes rendelkezések alkalmazására és így ismét irányadó az 1895. évi XXXV. t.-c. 1. §-ának az a szabálya, hogyha 5%-nál magasabb kamat van kikötve, ez a felek más megállapodásának hiányában késedelem esetén is tovább folyik. E szerint minden olyan ügyleti kamat, mely a bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét meg nem haladja, késedelem esetén egyúttal a késedelmi kamat mértéke.

Figyelembe véve tehát az ügyleti kamatnak időszakok, valamint a kötött ügyletek természete szerint való különböző mértékét, a késedelmi kamat mértéke is különbözően igazodik az ügyleti kamatok nagyságához.

A késedelmi kamat e szabályozása különböző nehézségeket okoz. Így például, ha a P. K. első kúriájába tartozó intézet kölcsönkövetelése után évi 9%-ot mint kamatmaximumot számított, az adós által fedezetül adott váltót ennek késedelme esetén az újabb bírói gyakorlat szerint csak a V. T. 50. §-a szerint való 6% késedelmi kamat felszámításával érvényesítheti, feltéve, hogy okirattal nem íga-

zolja a magasabb ügyleti kamat kikötését. Fonák helyzet, hogy a váltó érvényesítése esetében a késedelmi kamat értékének igazolása céljából a váltó mellett még külön okiratot is be kell mutatni. Az ítélkezési gyakorlat ezt a nehézkességet elkerülhette volna azért, hogy a V. T. 50. és 51. §-ában meghatározott késedelmi kamat helyett a bírói úton érvényesíthető kamatmaximumot állapította volna meg a váltókövetelés késedelmi kamata gyanánt, az 1923. évi XXXIX. t.-c. 1. §-ának analogiájára, melynek hatálya alatt az állandó gyakorlat a váltófizetési meghagyás kibocsátása esetén a magasabb kárkamatot állapította meg.

A késedelmi kamatot meghaladó kár megtérítését a hitelező a joggyakorlatban követelt szabály szerint csak az esetben követelheti, ha az adós vétkes fizetési késedelembe esett; vagyis a fizetési késedelem ténye egymagában a nagyobb kár megtérítésére alapul nem szolgálhat (Bp. T. 12.836/1927. C. 2608/1921.), vagy különös esetekben, mint például mikor a haszonbérleti szerződés a haszonbért búzaértékben állapította meg, és a késedelmes fizetések után 5%-os kamatot rendel. A felperes a fizetési késedelemben levő haszonbérliőtől a kikötött 5% késedelmi kamaton felül külön kártérítésként azt az árkülönbözetet is követelte, ami a búza árában a bérkövetelés esedékessége óta bekövetkezett. A Curia alperest úgy az árkülönbözet, mint a kikötött késedelmi kamat megfizetésére kötelezte (C. 8615/1928.).

Hatályban maradtak az 1895:XXXV. t.-c. és XXXVI. t.-c. 1. §. második bekezdésének rendelkezései, valamint az ez alapon kifejlesztett joggyakorlat, melynek alapján a késedelmi kamat mérve,

ha a kamat csak általánosságban volt kikötve, 5%,

ha 5%- vagy ennél kevesebb ügyleti kamat volt kikötve: 5%,

ha 5%-ot meghaladó ügyleti kamat volt kikötve, úgy a kikötött %-os kamat, de 8%-nál, illetve a bírói úton érvényesíthető legmagasabb kamatnál nem több.

A késedelmi kamatokkal kapcsolatban megemlítendő az 1868:XXXI. t.-c. 4. §-a, mely szerint lejárt kamatok után csak akkor jár kamat, ha az világosan kikötöttet, vagy pedig ha a lejárt kamat bepereltetett, mely utóbbi esetben a kereset benyújtása napjától számláltatik.

E rendelkezés helyesen úgy értelmezendő, hogy a kamat külön keresettel csak akkor követelhető, ha erre nézve alapos ok forog fenn, tehát ha a tőke még nem járt le, ellenben a kamat már esedékessé vált, vagy ha a tőke fizetésére halasztás adatott; következésképp nem követelhető a külön perelt kamat után a kereset beadásától újabb törvényes kamat, ha felperes a tőke iránt indított keresettel egy napon a kamat iránt külön keresetet nyújt be. (C. 683/1903.) Viszont megjegyzendő, hogy ha a hitelező tőkekövetelését adósától már felvette, a hátralékos kamat iránt utóbb követelést csak akkor támaszthat, ha a kamat fizetésére vonatkozó igényét a tőke visszafizetésekor kifejezetten fenntartotta. (C. 518/1904.) A tőke után a lejáratott!

külön kikötés nélküli 5% késedelmi kamat a külön perelt kamatkövetelés után pedig az 1868:XXXI. t.-c. 4. §-a szerint további 5% kamat jár. (C. 597/1900.)

*

Az 1877: VIII. t.-c. 5. §-a rendelkezéseinek megfelelően intézkedik az 5610/1931. M. E. sz. rendelet 5. §-ának harmadik bekezdése, mely szerint az adós a jelen rendelet életbelépése előtt kifizetett kamatot sem vissza nem követelheti, sem a tőketörlesztésbe be nem tudhatja azon a címen, hogy a kifizetett kamat, illetőleg kártérítés az első bekezdésben meghatározott legmagasabb mértéket meghaladta. Ugyanez áll arra a kamatra is, amelyet az adós folyószámláján a hitelező javára írtak és ezt a jóváírást az adós e rendelet életbelépése előtt (1931. október 17.) helyesnek elismerte.

A folyószámla kivonatnak 1931. október 17.-e utáni elismerése csak abban a keretben hatályos, melyet a rendelet 5. §-a megszab. Az ügyleti kamat 8%-on felüli elismerése tehát csak akkor hatályos, ha az adós késedelembe van. Bejegyzett kereskedőre vonatkozóan ezek a rendelkezések a rendelet 15. §-ának intézkedése folytán nem alkalmazandók.

A kamat fejében 1931. október 17.-e előtt kapott váltó ugyan csak elismerésnek tekintendő, ha azt az adós nem csupán fedezetül, hanem fizetésül adta.

Tekintve, hogy a pénzügyi ügyleti határozmányai rendszerint a felek között létrejött ügyleti megállapodás kiegészítő részét képezik, úgy, amennyiben a határozmányok szerint a folyószámla tulajdonos meghatározott időn belül a folyószámlakivonat ellen kifogást nem emel, az elismertnek tekintendő; a nem kifogásolt folyószámlakivonatban a hitelező javára írt kamat az adós által vissza nem követelhető, ha e kikötés a folyószámlaviszony megkezdésekor vagy időközben jutott az adós tudomására.

Az 1931. október 17.-e után lejárt ügyleti kamatokra nézve akként rendelkezik az 5610/1931. M. E. számú rendelet 6. §-a, hogy a rendelet életbelépése után lejárató kamatkövetelést bírói úton csak a tőkének évi 12%-át meg nem haladó mértékig lehet érvényesíteni. Az adós a tőke törlesztésébe tudhatja be azt az összeget, amit kamat vagy ezzel egy tekintet alá eső szolgáltatás címén 12%-on felül teljesített. Amennyiben tőketartozás már nem áll fenn, a bírói úton érvényesíthető kamatot meghaladóan fizetett összeget visszakövetelheti.

Az 1931. október 17.-e előtt kifizetett ügyleti kamat tehát vissza nem követelhető, még ha a törvényes legmagasabb kamat mértékét meg is haladta.

Nem követelhető vissza az ügyleti kamat akkor sem, ha kifejezetten kifizetve nem lett, csupán az adós folyószámláján 1931. október 17.-e előtt a hitelező javára írták, és az adós a folyószámlakivonatot kifejezetten, vagy hallgatólág 1931. október 17.-e előtt elismerte.

Figyelembe veendő a rendelet 7. §-ának az a megállapítása, hogy

a kamatláb változtatás esetén a közzétett kamatnál az eddig irányadó legmagasabb mérték helyébe lép, de az új megállapítás hatálya nem terjed ki a hatályba lépésnek időpontja előtt már lejárt kamatkövetelésre. E rendelkezésből folyik, hogy kamatváltoztatás esetén az új kamatmaximum hatálybalépésének időpontjában ugyanezek a szabályok alkalmazandók a megfelelő eltéréssel.

Az itt említett visszatérítések visszafizetés vagy beszámítás útján is érvényesíthetők.

Az idézett 6. §-nak az a rendelkezése, hogy az adós igényét beszámíthatja vagy visszakövetelheti, az igény érvényesítését határidőhöz nem köti, és így az adós igényét a 32 éves elévülési határidőn belül érvényesítheti. Ez a rendelkezés a hitelező szempontjából sérelmes azért, mert az a hitelező, aki bejegyzett kereskedő, könyveit csak 10 esztendeig tartozik megőrizni, évtizedek múltán pedig a tényállás még a könyvek és a vonatkozó mellékletek alapján is nehezen deríthető fel megnyugtató módon. Természetes, hogy abban az esetben, ha az adós kárigényét elkésetten bár, de az elévülési határidőn belül akarja érvényesíteni, úgy reáharul a bizonyítás súlya, mindamelllett indokolt lenne, hogy az ez alapon támadható igényre rövidebb elévülési határidő állapíttassék meg, figyelemmel a hitelezők három éves kamatélévülésére. A gyakorlat ugyanis az egyenlő elbánás elve alapján a kérdést nem oldhatja meg, mert a kamatélévülés alapja a kamat meg nem engedhető felgyülemzése, míg a visszakövetelési és beszámítási igény érvényesítését ezen az alapon megtagadni nem lehet. Ez a körülmény kitűnik az uzsoratórvény 15. §-ának rendelkezéseiből is, ugyanis az ott szabályozott perújítási keresetet az első kielégítési végrehajtást elrendelő határozat közlésétől számított 32 éven belül lehet megindítani, tehát mindaddig, míg a végrehajtási jog maga is meg nem szűnik, a Vht. 23. §. 2. bek. illetőleg ennek alapján kialakult bírói gyakorlat szerint.

Ezzel kapcsolatban az 5610/1931. M. E. sz. rendelet 9. §-a akként rendelkezik, hogy annak kiszámításában, hogy a kamat a tőkének hány százaléka, nemcsak azt kell számításba venni, amit kifejezetten kamatként jelöltek meg, hanem mindenféle melléktartozást is, melynek fizetésére az adós a tőkén felül kötelezettséget vállalt; különösen számításba kell venni a kötbért, üzleti díjat, folyósítási, forgalmi jutalékot, folyószámlaköltséget és bármely más néven nevezett melléktartozást is. Ilyen beszámítandó melléktartozás a bírság is (C. 199/1901.) és bármely dolog, vagy haszon is, mely a tőke fizetésén felül köteleztetik, így pld. a buza kötbér, vagy buza kártérítés is. (C. 2143/1926. 8564/1927.).

De ha hosszabb lejáratu kölcsönnek időelőtti visszafizetése esete a kamatokon felül kártalanítási (stornó) díj fizetése is kikötöttet: a kártalanítási díj, amennyiben az a kikötött kamatokkal és egyéb járulékokkal együtt a 8%-ot egészben, vagy részben meg is haladja, a kamattal és egyéb járulékokkal együtt 8%-ot meghaladó részében bíróilag megítélhető. (P. H. T. 103. sz. J. D. 1. sz.)

A tőke utáni kamatnak a kamata is e rendelkezés alá esik, vagyis kamat alatt a kamatnak kamata is értendő, ha tehát a tőke után a bíróilag érvényesíthető legmagasabb kamat köttetett ki, e kamatösszeg után kamat meg nem ítéltető. (P. H. T. 102.)

Ingatlanok átruházása esetén az új jelzálogadós által fizetett átvállalási jutalék nem számítandó hozzá a kamathoz, mert ez a jutalék nem a kamat melléktartozása, hanem az átvállalás folytán szükségessé váló munkálatokért járó ellenszolgáltatás.

*

Az 5610/1931. M. E. számú rendelet 7. §-a értelmében az Országos Hitelügyi Tanács a bírói úton érvényesíthető kamat legmagasabb mértékét úgy a pénzüzetek egyes csoportjaira, mint az ügyletek egyes fajaira külön-külön eltérően állapíthatja meg és a megállapított mértéket a viszonyok változásához képest később is módosíthatja.

Az Országos Hitelügyi Tanács által megállapított legmagasabb kamatok százalékban:

a Pk. I. kúriájába tartozó pénzüzetek kölcsönköveteléseit után

1931. 1932. 1932. 1932. 1932. 1935.

XI. 19— I. 25— IV. 23— VII. 5— X. 24— IX. 1—

11½ 10½ 9 8 7½ 7

Pénzüzetek kölcsönös váltóleszámitolásánál, ha a leszámítoló intézet a Pk. I. kúriájába tartozik

9½ 8½ 7½ 6 5½ 4⁷/₁₀

ha a Pk. II. és III. kúriájába tartozik, vagy kötelekébe nem tartozik

10 9 8 6½ 6 5¹/₅

Ha az O. K. H. tagszövetkezeteinek számitolja le

10½ 9½ 8½ 7 6½ 5⁷/₁₀

Betéti kamatok felsőhatára a Pk. I. kúriájába tartozó budapesti főtelepeinél három óra kötött:

6½ 6 5½ 5 4½ 4

egyéb:

5% 5¼ 4% 4¼ 3% 3%

A Pk. II. és III. kúriájába és kötelekébe nem tartozó pénzüzeteknél, valamint a Pk. I. kúriájába tartozó pénzüzetek vidéki fiókjainál legalább három óra kötött

7% 7¼ 6% 6 5½ 4½

egyéb:

7 6% 6% 5% 4% 3%

az O. K. H.-nél három óra kötött

7% 7¼ 6% 6 5½ 4½

egyéb:

7 6% 6% 5% 4% 3%

A visszleszámitolási kamatokra irányadó e rendelkezések nem vonatkoznak nem pénzüzetet bejegyzett kereskedő kölcsönös visszleszámitolási (reescmpt) kamataira, mert a rendelet 15. §-a szerint a bejegyzett kereskedőnek kölcsönös kereskedelmi ügyleteiből eredő

követeléseire a kamatláb magasságát korlátozó rendelkezések nem terjednek ki, ami az eddigi szabályozásnak megfelel azzal azonban, hogy a rendelet a váltókövetelésekre nézve kivételt nem állapít meg, noha az 1877: VIII. t.-c. 9. §-a e követelésekre a kamatkorlátozó rendelkezéseket nem alkalmazandóknak mondta ki és 1931. október 17-éig a váltókövetelések ügyleti kamatkorlátozás alá nem estek.

A fent ismertetett szabályok körében felmerülő jogviták alapjául szolgáló tényállás lerögzítését célozza az 5610/1931. M. E. sz. rendelet 9. §-ának 2—4. bekezdése, mely szerint fizetés teljesítésekor hitelnyújtással üzletszerűen foglalkozó hitelező az adósnak írásbeli elszámolást köteles adni.

Minthogy az, ha valaki az adósnak írásbeli elszámolást nem ad, büntetendő cselekmény, a hitelező érdeke, hogy az adós az elszámolás kézhezvételét ismerje el, még akkor is ha nem a váltókötelezett, hanem megbízottja hozza a váltót.

Folyószámláknál kifejezetten kamatfizetés céljaira fizetés alig-ha történik, így külön elszámolás kiszolgáltatása nem szükséges annál kevésbbé, mert a folyószámla kivonatban a kamatot úgy is felszámítják.

Pt.

JOGGYAKORLAT.

A judikatura kiemelkedő döntései. A Kúria P. V. 321/1935. sz. ítélete érvényesnek nyilvánította azt a megállapodást, amely a hitelezőre abból a célból ruhazza át egy ingatlan tulajdonjogát, hogy a hitelező annak eladása útján magát követelésére nézve kielégíthesse (*fiduciárius tulajdonjog*). Ismét egy további lépés a Treuhänder jogintézményének elismerése felé, amelyet a Kúria az adott esetben dologi jogi jogviszonyban akceptált fennállónak. (Előző gyakorlatot l. lapunk folyó évi folyamának 235. oldalán.) A Kúria szerint az ily jogviszony nem pactum antichreticum és az adós többi hitelezőjének perbenállása és megtámadó cselekménye nélkül nem vizsgálható az a kérdés sem, hogy a szóbanforgó megállapodás nem szolgál-e más hitelezők megkárosítására.

Tulajdonjog bontó feltétellel is szereshető. Ilyen bontó feltétel például az, hogy az ingatlan megvételéhez szükséges pénzzel megajándékozott személy kijelenti, hogy magtalan elhalálása esetében az ingatlan családjára száll vissza. Az így megszerzett ingatlan nem tartozik a megajándékozott hagyatékába. Végrendeleti alakszerűség ily megállapodáshoz nem szükséges. (P. I. 204/1935.)

*

A P. VII. 5546/1934. sz. ítélet *szabálytalannak* minősíti a *postatakarékpénztár közreműködésével foganatosított azt az árverést*, amidőn az árverési hirdetmény az elárverendő tárgyakat csak általánosságban jelölte meg, azokat nem részletezte és becsértéküket sem közölte; nem tartotta továbbá megfelelőnek